

www.smile-network.eu

NETWORK

**FOR SOCIAL AND MARKET INCLUSION
THROUGH LANGUAGE EDUCATION**

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΛΙΓΟΤΕΡΟ ΟΜΙΛΟΥΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

This project has been funded with support from the European Commission.
This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ:

ECO-CONSULTANTS S.A.

Αθήνα, Ελλάδα
 Καρδίτσα, Ελλάδα
info@eco-consultants.gr

DIAN

Αθήνα, Ελλάδα
pmdian@otenet.gr

ANKA

anka@anka.gr

Το παρόν κείμενο έχει συνταχθεί από τα μέλη του Δικτύου για την Κοινωνική Ολοκλήρωση και την ένταξη στην Αγορά Εργασίας μέσα από την Εκμάθηση Ξένων Γλωσσών, με τον διακριτικό τίτλο **SMILE**.

Πρόκειται για μια ανεξάρτητη αναφορά η οποία δεν αποτελεί πολιτικό κείμενο σε Ευρωπαϊκό ή Εθνικό επίπεδο. Το SMILE είναι ένα δίκτυο το οποίο λειτουργεί για περιορισμένο χρόνο. Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού εξετάζονται οι ακολουθούμενες πρακτικές ώστε να ξεπεραστούν οικονομικές και κοινωνικές δυσκολίες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της προώθησης πετυχημένων μεθόδων εκμάθησης γλωσσών.

Έκδοση 2015.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ.....	5
3. ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΟΜΙΛΟΥΜΕΝΕΣ & ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ.....	8
4. ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΓΛΩΣΣΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	9
5. ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ.....	11
6. ΤΟΜΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	15
<i>6.1. ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....</i>	<i>16</i>
<i>6.2. ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ.....</i>	<i>16</i>
<i>6.3. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΓΙΑ ΞΕΝΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ.....</i>	<i>17</i>
<i>6.4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ.....</i>	<i>18</i>
<i>6.5. ΜΕΙΟΝΕΚΤΟΥΣΕΣ ΟΜΑΔΕΣ.....</i>	<i>18</i>
<i>6.6. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ.....</i>	<i>19</i>
<i>6.7. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....</i>	<i>20</i>
7. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΟΜΙΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ.....	21
<i>7.1. ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.....</i>	<i>21</i>
<i>7.2. ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ (ΤΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ).....</i>	<i>22</i>
8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	23
9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	25

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός του παρόντος κειμένου είναι να παρουσιαστούν τα πιο πρόσφατα ευρήματα του δικτύου SMILE ως προς τις ευκαιρίες για την εκμάθηση και προώθηση των λιγότερο ομιλούμενων και διδασκόμενων γλωσσών (εν συντομία λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες) στην Ελλάδα. Το **Δίκτυο για την Κοινωνική Ολοκλήρωση και την ένταξη στην Αγορά Εργασίας μέσα από την Εκμάθηση Ξένων Γλωσσών** με το διακριτικό τίτλο SMILE στοχεύει στην σύνδεση οργανισμών από τον εκπαιδευτικό, εργασιακό και κοινωνικό τομέα προκειμένου να διερευνηθούν οι δυνατότητες για την εφαρμογή και διάδοση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών και να αυξηθούν η γλωσσομάθεια και οι δεξιότητες και συνεπακόλουθα η ανταγωνιστικότητα και οι ευκαιρίες εύρεσης εργασίας καθώς και η ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης.

Το δίκτυο SMILE στοχεύει στην υποστήριξη των Ευρωπαϊκών και Εθνικών πολιτικών για την εκμάθηση γλωσσών μέσα από την διερεύνηση, τον εντοπισμό και τη διάδοση των επιτυχημένων βέλτιστων πρακτικών για την προώθηση της γλωσσικής πολυμορφίας, με ιδιαίτερη έμφαση στην εκμάθηση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών. Η επισκόπηση για την Ελλάδα βασίζεται στην επιλογή των βέλτιστων πρακτικών και μεθοδολογιών για την προώθηση της γλωσσικής πολυμορφίας και των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών, με ιδιαίτερη έμφαση στην πρακτική εφαρμογή τους σε διάφορους τομείς. Πρωταρχικός στόχος είναι αφενός να δημιουργηθούν ευκαιρίες συνεργασίας μεταξύ των πεδίων της εκπαίδευσης στις ξένες γλώσσες, της κατάρτισης και της εργασίας και έτσι να ενισχυθούν η ανταγωνιστικότητα και οι ευκαιρίες εύρεσης εργασίας και αφετέρου να διευκολυνθεί η κοινωνική ένταξη των διάφορων μειονεκτικών ομάδων (μετανάστες, άτομα με αναπηρίες, ηλικιωμένοι, κλπ.).

Στον παρόν κείμενο γίνεται αφενός μια επισκόπηση των κυριότερων Ευρωπαϊκών πολιτικών αναφορικά με την εκμάθηση γλωσσών και την προώθηση της γλωσσικής πολυμορφίας και αφετέρου η παρουσίαση του περιγράμματος των πολιτικών και πρακτικών που εφαρμόζονται την Ελλάδα, με τις επίσημες αλλά και τις μη συμβατικές μορφές εκπαίδευσης. Επιπλέον, διευκρινίζεται η ακριβής έννοια του όρου «λιγότερο ομιλούμενες και διδασκόμενες γλώσσες» όπως ορίστηκε στα πλαίσια του δικτύου SMILE καθώς και το ποιες γλώσσες θα διερευνηθούν ως προς τις βέλτιστες πρακτικές και για ποιούς λόγους.

Οι επόμενες ενότητες εστιάζουν στη συλλογή βέλτιστων πρακτικών, στην πρακτική εφαρμογή τους, σε επτά τομείς που είναι διαδεδομένοι στην Ελλάδα καθώς και στις επιτυχημένες μεθοδολογίες και προσεγγίσεις για την εκμάθηση και την προώθηση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών. Η συλλογή αυτή βασίστηκε σε προγράμματα και πρωτοβουλίες που σχετίζονται με τις γλώσσες και στα οποία αναπτύχθηκαν καινοτόμες μεθόδους εκμάθησής τους συντελώντας στην ενίσχυση των κινήτρων για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας στην αγορά εργασίας και την κοινωνική ένταξη.

Στο τελευταίο κεφάλαιο της επισκόπησης αυτής παρουσιάζονται τα συμπεράσματα αναφορικά με τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις στην προώθηση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών και τη σημασία τους για τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές πτυχές της ζωής στην Ευρώπη.

Η Επισκόπηση για την Ελλάδα συντάχθηκε από κοινού από τους τρεις ελληνικούς οργανισμούς που συμμετέχουν στο πρόγραμμα (ECO-CONSULTANTS, DIAN, ANKA) οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε διαφορετικούς εκπαιδευτικούς και οικονομικούς τομείς και παρέχουν ευκαιρίες δια βίου μάθησης σε διάφορες ομάδες ενδιαφερομένων. Για τις ανάγκες του προγράμματος, κάθε οργανισμός εντόπισε τους τομείς εκείνους που είναι σχετικοί με το αντικείμενό του και εστίασε στις αντίστοιχες ομάδες – στόχους. Στη συνέχεια, επέλεξε εκείνες τις βέλτιστες πρακτικές που παρουσιάζουν καινοτόμες μεθόδους για την προώθηση και εκμάθηση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών και οι οποίες απευθύνονται σε ενδιαφερόμενους στους επιλεγμένους τομείς, με μη συμβατικές μεθόδους διδασκαλίας.

2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

Οι συμμετέχοντες οργανισμοί στο πρόγραμμα SMILE ανέλυσαν τα βασικά έγγραφα που εκδόθηκαν από τα θεσμικά και νομοθετικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τις προτεραιότητες και τους στόχους εκμάθησης και προώθησης των γλωσσών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία των γλωσσών για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας στην αγορά εργασίας και την κοινωνική ένταξη.

Η **Ευρωπαϊκή Στρατηγική για το 2020** θέτει στόχους ανάπτυξης ώστε να μετατραπεί η Ένωση σε μία «έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία» έως το έτος 2020 και να βοηθήσει τα κράτη – μέλη να αποκτήσουν υψηλά ποσοστά απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής ένταξης. Για την επίτευξη των παραπάνω, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει πέντε στόχους που εστιάζουν σε συγκεκριμένες δράσεις που πρέπει να αναληφθούν σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο και αφορούν στους τομείς της απασχόλησης, της έρευνας και ανάπτυξης, της εκπαίδευσης, της κλιματικής αλλαγής και αειφόρου ενέργειας καθώς και της καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Λεπτομερείς πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για το 2020 μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.

Το Στρατηγικό Πλαίσιο για την Ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (**‘ΕΤ 2020’**), που εκδόθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2009, εστιάζει σε τέσσερις κοινούς στόχους για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης έως το 2020, οι οποίοι είναι:

- **Να γίνει πραγματικότητα η δια βίου εκπαίδευση και κινητικότητα,**
- Βελτίωση της **ποιότητας** και της **αποτελεσματικότητας** της εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- Προώθηση της **ισότητας**, της **κοινωνικής ένταξης** και της **ενεργού συμμετοχής στα κοινά,**
- Ενίσχυση της **δημιουργικότητας** και της **καινοτομίας**, συμπεριλαμβανομένης της επιχειρηματικότητας σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Το πλήρες κείμενο είναι διαθέσιμο στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διεύθυνση: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52009XG0528(01))

Αναφορικά με την εκμάθηση γλωσσών, το νέο **Πρόγραμμα Erasmus Plus (2014-2020)** αναβαθμίζει το στόχο της Βαρκελώνης για «γνώση της μητρικής γλώσσας και επιπλέον δυο ξένων γλωσσών» και θέτει ρητή έμφαση στη σημασία των βασικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Οι γλωσσικοί στόχοι του Erasmus+ είναι:

- Βελτίωση του επιπέδου των βασικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε σχέση με τη σημασία τους για την αγορά εργασίας, ιδίως μέσω της αύξησης των ευκαιριών για τη μαθησιακή κινητικότητα,
- Βελτίωση της διδασκαλίας και εκμάθησης των γλωσσών και προώθηση της γλωσσικής πολυμορφίας και της διαπολιτισμικής συνειδητοποίησης,
- Ανάπτυξη των βασικών και ειδικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της πολυγλωσσίας, με χρήση καινοτόμων παιδαγωγικών πρακτικών που εστιάζουν στο μαθητή και ανάπτυξη κατάλληλων μεθόδων αξιολόγησης και πιστοποίησης.

Η επισκόπηση του προγράμματος Erasmus+ είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα με τη διεύθυνση: https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus_en.

Η σημασία των γλωσσών στην αγορά εργασίας τονίζεται περαιτέρω στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δημοσιεύθηκε το 2012 ως **Έγγραφο Εργασίας των Υπηρεσιών της Επιτροπής** με αντικείμενο τις *Γλωσσικές Ικανότητες για την αγορά εργασίας, την κινητικότητα και την ανάπτυξη*. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του εν λόγω εγγράφου, οι δεξιότητες στις ξένες γλώσσες πρέπει να ενισχύουν την κινητικότητα

των εργαζομένων και των φοιτητών, να βελτιώνουν την απασχόληση του Ευρωπαϊκού εργατικού δυναμικού, να είναι χρήσιμες στην καθημερινότητα και να προσαρμόζονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η εκμάθηση ξένων γλωσσών πρέπει να υποστηρίζει την αγορά εργασίας, την κινητικότητα και την ανάπτυξη καθώς και να είναι βασισμένη στις ειδικές ανάγκες της χώρας και στις βέλτιστες πρακτικές.

Περισσότερες πληροφορίες στην διεύθυνση:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012SC0372&from=EN>

Σε έγγραφο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 2011, περιλαμβάνονται τα συμπεράσματα για τις δεξιότητες στις ξένες γλώσσες ώστε να ενισχυθεί η κινητικότητα και μεταξύ άλλων περιλαμβάνει τις ακόλουθες συστάσεις προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη:

- Υποστήριξη της κινητικότητας για την εκμάθηση ξένων γλωσσών
- Ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης στις ξένες γλώσσες
- Προώθηση του ειδικού γλωσσικού περιεχομένου για επαγγελματικούς σκοπούς (ιδιαίτερα στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση)
- Ενίσχυση της αναγνώρισης και επικύρωσης των δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες που αποκτώνται μέσω της επίσημης και ανεπίσημης εκπαίδευσης
- Ανάπτυξη συνδέσμων μεταξύ των κέντρων πιστοποίησης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τα Γλωσσικά Προϊόντα (CEFR)
- Υποστήριξη μέσω των Προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Υποστήριξη της ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού για την διδασκαλία των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών

Το Συμβούλιο αναγνωρίζει τους ακόλουθους τομείς προτεραιότητας σχετικά με την προώθηση και την εκμάθηση ξένων γλωσσών:

- Μαθησιακή Κινητικότητα για την ενίσχυση της απασχόλησης, της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης, της δημιουργικότητας και της προσωπικής ανάπτυξης
- Καλή γνώση ξένων γλωσσών ως βασική δεξιότητα για την αγορά εργασίας και την κοινωνική ένταξη
- Καινοτόμες μεθοδολογίες για την ενίσχυση της απασχόλησης και της κινητικότητας των εργαζομένων
- Εκπαίδευση εκπαιδευτών (ιδιαίτερα αναφορικά με την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)
- Διεύρυνση των επιλογών στις ξένες γλώσσες, περιλαμβανομένων και των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών καθώς και των γλωσσών γειτονικών χωρών
- Ανάπτυξη ικανοτήτων στις ξένες γλώσσες των μειονεκτικών ομάδων με στόχο την καλύτερη κοινωνική ενσωμάτωση και την μελλοντική επαγγελματική τους ανάπτυξη (ειδικότερα των παιδιών)
- Διδασκαλία ξένων γλωσσών και εκμάθηση για ειδικούς σκοπούς
- Δια βίου εκπαίδευση στις ξένες γλώσσες, περιλαμβανομένης και της τρίτης ηλικίας

Το πλήρες κείμενο του εγγράφου είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση:

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/126373.pdf

Τα γενικά συμπεράσματα των εγγράφων που αναλύθηκαν παραπάνω είναι ότι η σημασία των ικανοτήτων και δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες για την αγορά εργασίας αυξάνει συνεχώς και θα πρέπει να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες ώστε να πληρούνται οι απαιτήσεις της αγοράς αυτής, με μεγαλύτερη εστίαση της εκμάθησης γλωσσών στους διδασκόμενους, σε πρακτικά ζητήματα και εφαρμόσιμη σε επαγγελματικά θέματα. Έτσι, η προσφορά και η ζήτηση των δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες θα πρέπει να εστιάσει σε θέματα που σχετίζονται με την εύρεση εργασίας λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι χρειάζονται δεξιότητες στις ξένες

γλώσσες όχι μόνο αναφορικά με τις κύριες γλώσσες (όπως τα Αγγλικά, Γερμανικά, Ισπανικά κ.α.) αλλά και με τις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες που απαιτούνται σε εξειδικευμένες αγορές.

Βάσει των κειμένων που αναλύθηκαν, το δίκτυο SMILE έχει εντοπίσει τους ακόλουθους τομείς προτεραιότητας για την προώθηση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών:

- Γλωσσική και πολιτιστική πολυμορφία
- Γλώσσες γειτονικών περιοχών/ Διασυνοριακές περιοχές
- Γλώσσες εξειδικευμένες ως προς την εργασία
- Γλώσσες των εμπορικών εταιρών
- Κινητικότητα (για σπουδές ή εργασία)

Σε αυτό το πλαίσιο, οι λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες αντιμετωπίζουν προκλήσεις αλλά έχουν και ευκαιρίες για την ανάδειξη του ρόλου τους ως σημαντικοί παράγοντες στις πτυχές της γλωσσικής, πολιτιστικής και κοινωνικοοικονομικής ζωής στην Ευρώπη και θα πρέπει να ενταχθούν στο πλαίσιο της ανταγωνιστικότητας, της ζήτησης της αγοράς και της κοινωνικής και πολιτιστικής σημασίας.

3. ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΟΜΙΛΟΥΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

(ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ SMILE)

Για τους σκοπούς εφαρμογής του προγράμματος, τα μέλη του δικτύου SMILE συζήτησαν και συμφώνησαν σε ένα κοινώς αποδεκτό ορισμό του όρου «λιγότερο ομιλούμενες και διδασκόμενες γλώσσες» (εν συντομία λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες) καθώς και το ποιες γλώσσες μπορούν να συμπεριληφθούν σε αυτόν τον ορισμό ώστε στη συνέχεια να εντοπισθούν οι ευκαιρίες και οι βέλτιστες πρακτικές για την προώθησή τους. Στα επίσημα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εξετάστηκαν και αναλύθηκαν, δεν βρέθηκε επίσημος και ξεκάθαρος ορισμός για τις λιγότερο ομιλούμενες και διδασκόμενες γλώσσες.

Ο ορισμός που υιοθετήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος SMILE λαμβάνει υπόψη τους στόχους του προγράμματος καθώς και την πρακτική εφαρμογή του στις ομάδες – στόχους και δεν αποτελεί επίσημο ορισμό του όρου «λιγότερο ομιλούμενες και διδασκόμενες γλώσσες».

Ως αποτέλεσμα των συζητήσεων των μελών του δικτύου για τις ευκαιρίες και τους προβληματικούς τομείς στην προώθηση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών, υιοθετήθηκε ο ακόλουθος ορισμός: «εθνικές, στρατηγικές, περιφερειακές γλώσσες ή γλώσσες μειονοτήτων» για τις οποίες ισχύουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

➤ Προτεραιότητα δίνεται στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, π.χ. οι περισσότερες επιλεγμένες βέλτιστες πρακτικές εστιάζουν σε αυτές.

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει 24 επίσημες γλώσσες, οι οποίες είναι: Βουλγαρικά, Γαλλικά, Μαλτέζικα, Κροατικά, Γερμανικά, Πολωνικά, Τσέχικα, Ελληνικά, Πορτογαλικά, Δανέζικα, Ουγγρικά, Ρουμανικά, Ολλανδικά, Ιρλανδικά, Σλοβακικά, Αγγλικά, Ιταλικά, Σλοβένικα, Εσθονικά, Ισπανικά, Λεττονικά, Φιλανδικά, Λιθουανικά και Σουηδικά.

- Οι επικρατούσες γλώσσες (Αγγλικά, Γερμανικά, Γαλλικά, Ιταλικά και Ισπανικά) αποκλείονται, εκτός από την περίπτωση στην οποία παρέχουν προστιθέμενη αξία και υπάρχει δυνατότητα εφαρμογής των βέλτιστων πρακτικών και μεθόδων τους στις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες. Όλες οι υπόλοιπες επίσημες γλώσσες θεωρούνται λιγότερο ομιλούμενες (εντός Ευρώπης).

➤ Οι περιφερειακές γλώσσες και οι γλώσσες μειονοτήτων (περιλαμβανομένων των διασυννοριακών γλωσσών), όπως για παράδειγμα τα Καταλανικά στην Ισπανία και σε πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις τα Ιταλικά στην Ελβετία, περιλαμβάνονται εφόσον είναι σχετικές με τους στόχους του προγράμματος (αγορά εργασίας και κοινωνική ένταξη) και τις ανάγκες των ομάδων – στόχων.

➤ Επίσης, περιλαμβάνονται οι γλώσσες των στρατηγικών εταιρών της ΕΕ ή αυτές με στρατηγική σημασία για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της Ένωσης, όπως για παράδειγμα τα Κινέζικα, τα Ρώσικα, τα Αραβικά κ.λ.π.

Με βάση τα παραπάνω, οι οργανισμοί του δικτύου SMILE διερεύνησαν τις βέλτιστες πρακτικές για την προώθηση και την εκμάθηση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών και την εφαρμογή τους σε διάφορους τομείς που επιλέχθηκαν και χαρακτηρίστηκαν ως «φιλικό προς τις γλώσσες» σε κάθε μία από τις χώρες των εταιρών.

4. ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι εθνικές πολιτικές και πρακτικές αναφορικά με την εκμάθηση των ξένων γλωσσών που προσφέρονται τόσο στην συμβατική όσο και στην μη συμβατική εκπαίδευση καθορίζονται από πολιτικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς και γεωγραφικούς παράγοντες. Από τη μία η πολιτική εκμάθησης ξένων γλωσσών επηρεάζεται από τις γενικές, εκπαιδευτικές πολιτικές και προτεραιότητες και από την άλλη από τους κοινωνικούς στόχους όπως η συνοχή, η ένταξη, η ανοχή και η αλληλεγγύη.

Η επίσημη γλώσσα στην Ελλάδα είναι τα Ελληνικά. Η Ελλάδα δεν έχει υπογράψει τον Ευρωπαϊκό Χάρτη για τις Μειονοτικές Γλώσσες (1992). Επίσης, δεν υπάρχει επίσημο έγγραφο το οποίο να καθορίζει τη πολιτική για την εκμάθηση ξένων γλωσσών στην Ελλάδα. Παρόλα αυτά, η εθνική πολιτική για την εκμάθηση των γλωσσών εκφράζεται μέσω του Συντάγματος και τη σχετική νομοθεσία. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι άκρως συγκεντρωτικό. Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι υπεύθυνα τόσο για τη διοίκηση όσο και για την πολιτική του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως η διδακτέα ύλη, το σχολικό πρόγραμμα και η κατανομή τους στις τάξεις, το εκπαιδευτικό υλικό και τα βιβλία καθώς και η πρόσληψη εκπαιδευτικών. Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τα Γραφεία σε νομαρχιακό επίπεδο και η Διεύθυνση Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης δρουν υποστηρικτικά στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος.

Σε εθνικό επίπεδο, οι περιφερειακές και μειονοτικές γλώσσες που ομιλούνται είναι τα Τούρκικα (στη Θράκη, Βορειοανατολική Ελλάδα), η Τσιγγάνικη διάλεκτος, τα Ρομανικά (Βλάχικα), τα Σλαβομακεδονικά, η Αλβανική διάλεκτος (Αρβανίτικα) και η Εβραϊκή διάλεκτος (Λατίνο). Παρόλα αυτά, μόνα τα Τούρκικα και τα Ρομανικά είναι επίσημα αναγνωρισμένες διάλεκτοι στην Ελλάδα. Ειδικότερα, με τη Συνθήκη της Λοζάννης (1923) αναγνωρίζεται ειδικό καθεστώς για εκπαίδευση στην επίσημη Τουρκική γλώσσα και με την Συνθήκη του Βουκουρεστίου (1913) στην Ρομανική γλώσσα, η οποία όμως είναι ανενεργή.

Η διδασκαλία ξένων γλωσσών (τόσο η επίσημη όσο και η μη συμβατική) εστιάζει στις πιο δημοφιλείς γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως τα Αγγλικά, τα Γερμανικά, τα Γαλλικά, τα Ιταλικά και τα Ισπανικά. Παρότι στην μη συμβατική εκπαίδευση περιλαμβάνονται κι άλλες γλώσσες, η συμμετοχή τους είναι μικρή και εξαρτάται κυρίως από τα προσωπικά και επαγγελματικά κίνητρα των εκπαιδευόμενων.

Η εκμάθηση των ξένων γλωσσών, ως τμήμα της επίσημης εκπαίδευσης στην Ελλάδα, εστιάζει στις ακόλουθες γλώσσες που διδάσκονται στα σχολεία: Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά. Σύμφωνα με τον ορισμό για τις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες, που υιοθετήθηκε από το δίκτυο SMILE, τα Ελληνικά θεωρούνται ως μια τέτοια γλώσσα. Η διδασκαλία των Ελληνικών ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία και ειδικότερα στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και της εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας από τους απόδημους Έλληνες (που ζουν στο εξωτερικό), τους παλιννοστούντες, τους ξένους μετανάστες και τους Ρομά. Ενδεικτικά αναφέρεται η ακόλουθη νομοθεσία:

- Προεδρικό Διάταγμα 435/ 1984– Ίδρυση / λειτουργία σχολείων απόδημων ελληνοπαίδων
- Νόμος 1865/1989 – Ίδρυση / Λειτουργία στην Ελλάδα Σχολείων Παλιννοστούντων (πρώην αποδήμων)
- Νόμος 2413/1996 – Η ελληνική παιδεία στο εξωτερικό, η διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις
- Νόμος 2817/2000 – Θέματα Ελληνικής Παιδείας στο εξωτερικό και μειονοτικής εκπαίδευσης
- Νόμος 4027/2011 – Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο εξωτερικό και άλλες διατάξεις

Ο κύριος στόχος της παραπάνω αναφερθείσας νομοθεσίας είναι η οργάνωση και λειτουργία της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να καλυφθούν οι εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και γλωσσικές ανάγκες, κυρίως της ελληνικής μουσουλμανικής μειονότητας, που είναι συγκεντρωμένη στα βορειοανατολικά της χώρας και σε μικρότερο βαθμό οι ανάγκες της κοινότητας των Ρομά. Επιπλέον, η νομοθεσία προσπαθεί να

καλύπτει τις εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και γλωσσικές ανάγκες εκείνων που έρχονται την Ελλάδα, δηλαδή, των παλιννοστούντων και των απογόνων τους καθώς και των ξένων μεταναστών.

Η εισαγωγή των ατόμων που δε μιλούν Ελληνικά στο εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα γίνεται με τα διαπολιτισμικά σχολεία. Στα διαπολιτισμικά σχολεία, ένας σημαντικός αριθμός των μαθητών ανήκουν σε παλιννοστούντες ή/ και σε ξένους μαθητές και το σχολικό πρόγραμμα προσαρμόζεται στις ειδικές εκπαιδευτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες τους. Οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν ειδική εκπαίδευση και η επιλογή τους γίνεται με κριτήριο τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και τη διδασκαλία των Ελληνικών ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα. Στην Ελλάδα, υπάρχουν 26 διαπολιτισμικά σχολεία τα οποία λειτουργούν από το 1996 έως σήμερα.

Στην Ελλάδα, η μη συμβατική (εξωσχολική) εκπαίδευση είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη. Τα Αγγλικά διδάσκονται ευρέως (τόσο επίσημα όσο και ανεπίσημα) και ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού, ειδικότερα των νέων, έχει επαρκή γνώση της γλώσσας αυτής. Η γνώση μίας δεύτερης ξένης γλώσσας (συνήθως Γαλλικά ή Γερμανικά) είναι επίσης διαδεδομένη στην Ελλάδα και προς αυτή την κατεύθυνση έχει συμβάλει πολύ η επίσημη εκπαίδευση. Πρέπει να αναφερθεί ότι η επίσημη εκπαίδευση στις ξένες γλώσσες συχνά υποστηρίζεται με μη συμβατικές μεθόδους, όπως ιδιαίτερα μαθήματα ή μαθήματα σε μικρές ομάδες. Επιπροσθέτως, η εξωσχολική εκμάθηση των ξένων γλωσσών απευθύνεται σε αυτούς που θέλουν να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους σε αυτές, να περάσουν εξετάσεις πιστοποίησης ή να γίνουν δεκτοί από πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Γενικά, μπορούν να διακριθούν δυο ευρείες ομάδες ατόμων που ενδιαφέρονται να μάθουν Ελληνικά: α) οι μη ομιλούντες την Ελληνική που διαμένουν στην Ελλάδα (παλιννοστούντες Έλληνες, ξένοι μετανάστες, Ρομά, Τουρκική μειονότητα) και β) οι μη ομιλούντες την Ελληνική που μένουν στο εξωτερικό (Έλληνες της διασποράς και όλοι όσοι ενδιαφέρονται για την Ελληνική γλώσσα). Αυτές οι ομάδες μαθαίνουν Ελληνικά κυρίως για να αποκτήσουν το Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας, να ενσωματωθούν στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα ή/ και γιατί έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και αγάπη για την Ελλάδα και τον πολιτισμό της.

Συνοψίζοντας, δεν υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για την εκμάθηση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών στην Ελλάδα. Το ενδιαφέρον για την εκμάθηση γλωσσών εστιάζεται στις πιο δημοφιλείς γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως τα Αγγλικά, τα Γερμανικά, τα Γαλλικά, τα Ιταλικά και τα Ισπανικά. Το ενδιαφέρον για την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας προέρχεται από Έλληνες πολίτες (παλιννοστούντες, Έλληνες της διασποράς και γλωσσικές μειονότητες), μετανάστες και ξένους υπηκόους με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι υπεύθυνο για την κάλυψη των εκπαιδευτικών, γλωσσικών και πολιτιστικών αναγκών τόσο των ξένων μαθητών όσο και της ελληνικής μουσουλμανικής μειονότητας και της μειονότητας των Ρομά.

5. ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Τα μέλη του δικτύου SMILE διερεύνησαν τα επιτυχημένα προγράμματα εκμάθησης ξένων γλωσσών και τις πρωτοβουλίες που παρουσιάζουν καινοτόμες μεθοδολογίες για την προώθηση και την εκμάθηση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών, με μη συμβατικές μεθόδους διδασκαλίας και δημιούργησαν μία βάση δεδομένων βέλτιστων πρακτικών από 34 χώρες. Οι βέλτιστες πρακτικές στην εκμάθηση των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών επιλέχθηκαν βάσει μιας σειράς κριτηρίων (ως προς την εφαρμογή και το περιεχόμενο) τα οποία καλύπτουν τις ανάγκες των τομέων που επιλέχθηκαν καθώς και τις τρέχουσες πολιτικές σε Ευρωπαϊκό και Εθνικό επίπεδο. Ειδικότερα:

- Κοινωνική Ένταξη μέσω της εκπαίδευσης στις ξένες γλώσσες
- Ένταξη στην Αγορά εργασίας μέσω της εκπαίδευσης στις ξένες γλώσσες
- Πολυγλωσσία
- Λιγότερο Ομιλούμενες και Διδασκόμενες Γλώσσες
- Μη συμβατικές μέθοδοι διδασκαλίας και εκμάθησης ξένων γλωσσών
- Εκμάθηση ξένων γλωσσών με διδακτικό υλικό από την καθημερινότητα
- Εκμάθηση ξένων γλωσσών για ειδικούς σκοπούς
- Νέες διδακτικές προσεγγίσεις για μη συμβατικούς μαθητές ξένων γλωσσών
- Εκπαιδευτικά πακέτα ξένων γλωσσών και υλικά για αυτοδιδασκαλία
- Υλικό εκμάθησης ξένων γλωσσών βάσει των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ICT)
- Προσαρμογή και μεταφορά μεθοδολογιών σε διαφορετικές ομάδες – στόχους
- Καινοτόμες μεθοδολογίες εκπαίδευσης των εκπαιδευτών
- Κινητικότητα για την εκμάθηση ξένων γλωσσών
- Αναγνώριση των δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες που αποκτώνται μέσω της επίσημης και της ανεπίσημης εκπαίδευσης
- Εφαρμογή του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς (CEFR)
- Γλωσσική Πολυμορφία και διαπολιτισμικός διάλογος
- Βέλτιστες Πρακτικές για τη χρήση ξένων γλωσσών στο χώρο εργασίας

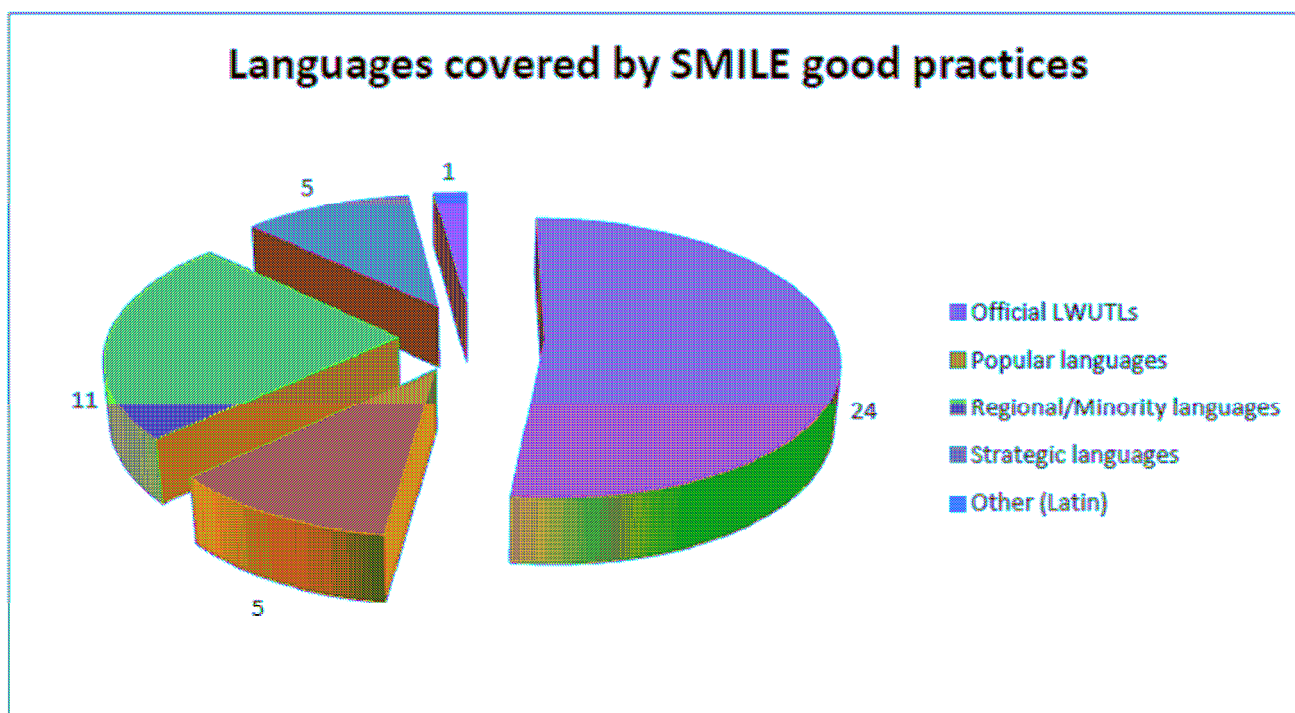
Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε είχε στόχο να δημιουργήσει δεσμούς μεταξύ των τομέων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας και να προσδιορίσει τις ευκαιρίες για την εφαρμογή των λιγότερο ομιλούμενων γλωσσών σε φιλικό προς την εκμάθηση γλωσσών περιβάλλον. Η συλλογή των βέλτιστων πρακτικών καλύπτει ένα ευρύ φάσμα οικονομικών, εκπαιδευτικών και κοινωνικών τομέων και παρέχει εργασιακά πρότυπα για την πρακτική εφαρμογή των μεθοδολογιών και των προϊόντων. Οι βέλτιστες πρακτικές μπορούν να έχουν άμεση επίδραση σε ορισμένες ομάδες ενδιαφερομένων:

- **Οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αγοράς εργασίας** (συνδικαλιστικές ενώσεις και σωματεία, ενώσεις εργοδοτών, κέντρα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, πάροχοι πιστοποιήσεων, κλπ.) που μπορούν να εξοικειωθούν με τις εναλλακτικές μεθοδολογίες εκμάθησης ξένων γλωσσών και με πολύγλωσσα προϊόντα για την αύξηση των ικανοτήτων, της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης σε διάφορους τομείς και έτσι να βελτιωθεί η εξειδίκευσή τους και οι παρεχόμενες υπηρεσίες τους με στόχο την καλύτερη αντιμετώπιση της αγοράς εργασίας.
- **Οργανισμοί από συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς** (κατασκευές, τουρισμός, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, περιβάλλον κλπ.) οι οποίοι μπορούν να επωφεληθούν από τις μη συμβατικές μεθόδους και προϊόντα για την εκμάθηση ξένων γλωσσών, με την προώθηση εκπαιδευτικού υλικού με βάση την καθημερινότητα στο συγκεκριμένο τομέα εξειδίκευσης και δραστηριοποίησής τους. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να βελτιωθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και τα επαγγελματικά προσόντα των παρόχων.

- **Οργανισμοί που παρέχουν ευκαιρίες εκπαίδευσης σε ανθρώπους που αντιμετωπίζουν κινδύνους κοινωνικού αποκλεισμού** (μετανάστες, άτομα με αναπηρίες, άτομα της τρίτης ηλικίας, κλπ.), οι οποίοι μπορούν να υποστηριχθούν στην καλύτερη ένταξη των μειονεκτικών ομάδων στην κοινωνία και να τους παρασχεθούν κίνητρα για την ανάπτυξη ικανοτήτων που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.
- **Οργανισμοί που παρέχουν επίσημη και ανεπίσημη εκπαίδευση στις ξένες γλώσσες** (σχολεία, πανεπιστήμια, κέντρα ξένων γλωσσών, Κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων, Κέντρα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στις ξένες γλώσσες, ευρύ κοινό κλπ.) που ενθαρρύνονται να εφαρμόσουν μεθοδολογίες εκμάθησης των λιγότερων ομιλούμενων ξένων γλωσσών στους εκπαιδευόμενούς τους με χρήση εκπαιδευτικού υλικού βασισμένου στην καθημερινότητα. Οι Βέλτιστες πρακτικές που παρέχουν τέτοιες μεθοδολογίες είναι διαθέσιμες και για τους τέσσερις εκπαιδευτικούς τομείς. – σχολική εκπαίδευση, ανώτερη εκπαίδευση, εκπαίδευση ενηλίκων και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση.

Μέχρι σήμερα, η βάση δεδομένων περιλαμβάνει πάνω από 300 βέλτιστες πρακτικές από 34 χώρες και είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του προγράμματος www.smile-network.eu μέσω μίας φιλικής προς το χρήστη μηχανής αναζήτησης. Οι χρήστες μπορούν να ορίσουν τις προτιμήσεις της αναζήτησής τους και να ψάξουν για τις βέλτιστες πρακτικές βάση κριτηρίων, όπως γλώσσες, τομείς, χώρες, λέξεις – κλειδιά, κλπ. Για κάθε βέλτιστη πρακτική δίνονται πληροφορίες αναφορικά με την επιλεγμένη πρωτοβουλία, τις ομάδες – στόχους και τους τομείς που αφορά, τους στόχους που θέτει, τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, τα αποτελέσματα και τα οφέλη για τις ομάδες – στόχους, τις διακρίσεις που έλαβε καθώς και τη δυνατότητα μεταφοράς.

Η συλλογή των βέλτιστων πρακτικών καλύπτει 46 γλώσσες, οι οποίες μπορούν να ομαδοποιηθούν σύμφωνα με τις ακόλουθες κατηγορίες.

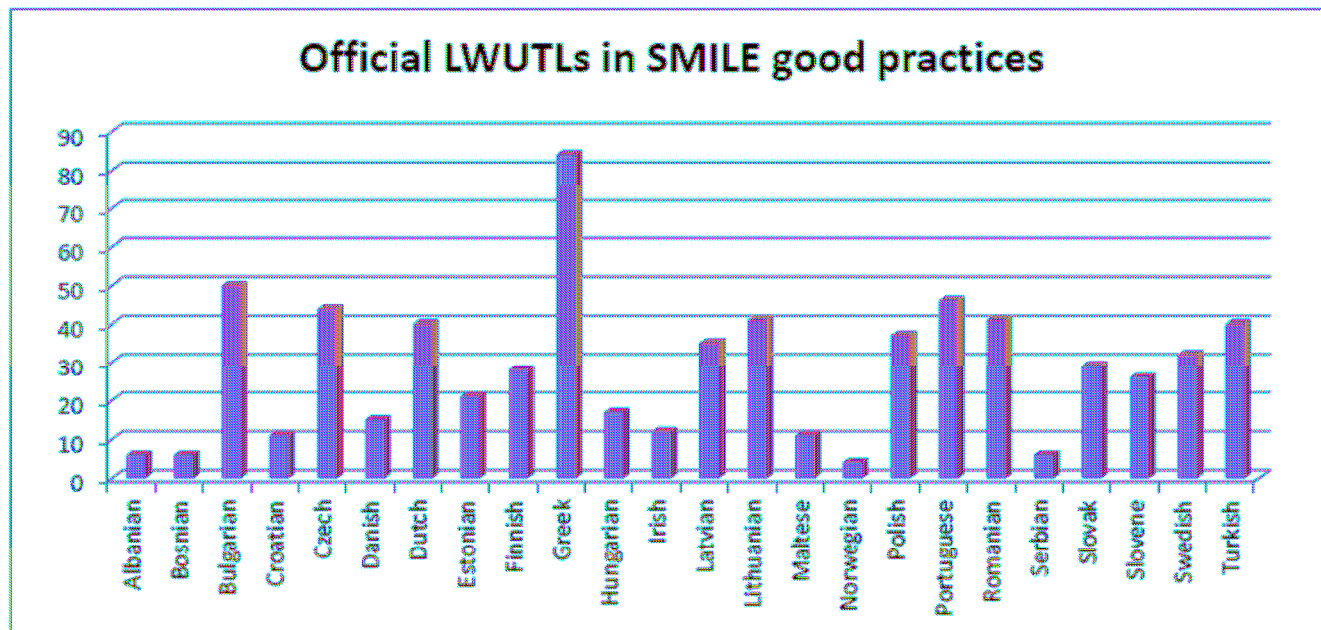

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι κατηγορίες των διαφορετικών γλωσσών που περιλαμβάνονται στη συλλογή των βέλτιστων πρακτικών και ο αριθμός που είναι διαθέσιμος για κάθε γλώσσα:

- **Λιγότερο Ομιλούμενες Γλώσσες:**

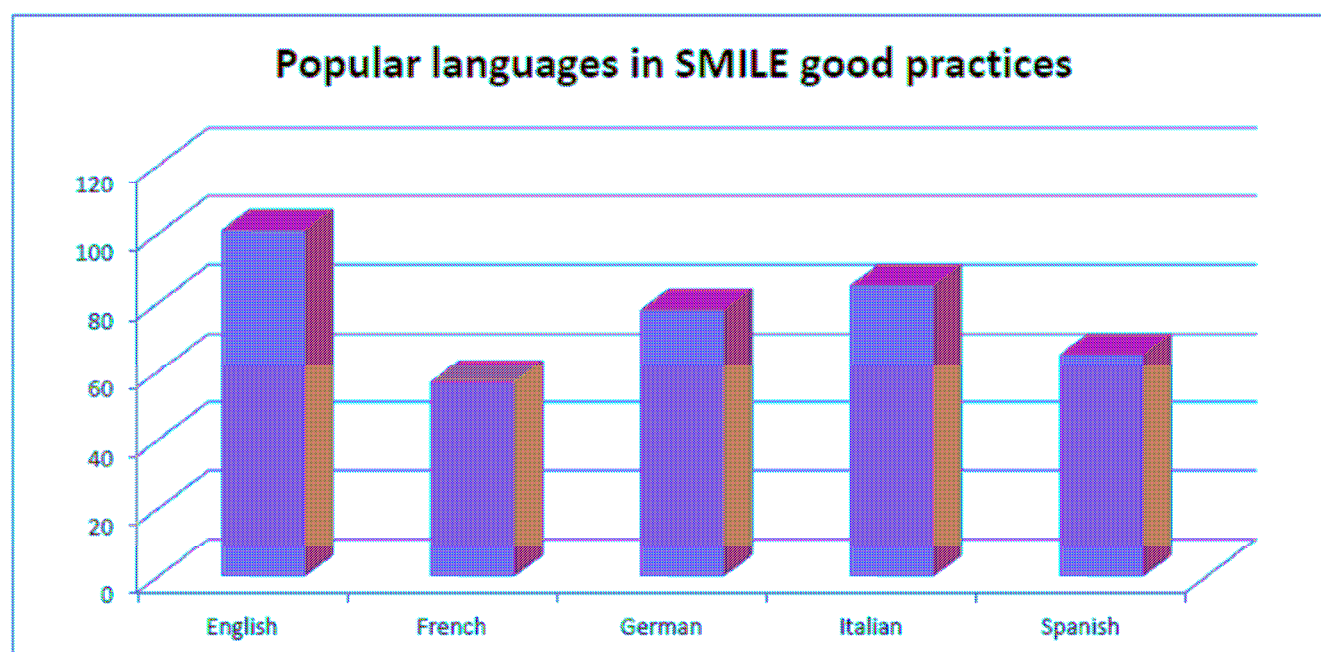

Οι περισσότερες βέλτιστες πρακτικές της βάσης δεδομένων αφορούν στις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες που αποτελούν επίσημες γλώσσες κρατών εντός των ορίων της Ευρώπης. Δεν περιλαμβάνονται οι πέντε δημοφιλείς γλώσσες : Αγγλικά, Γερμανικά, Γαλλικά, Ισπανικά και Ιταλικά.

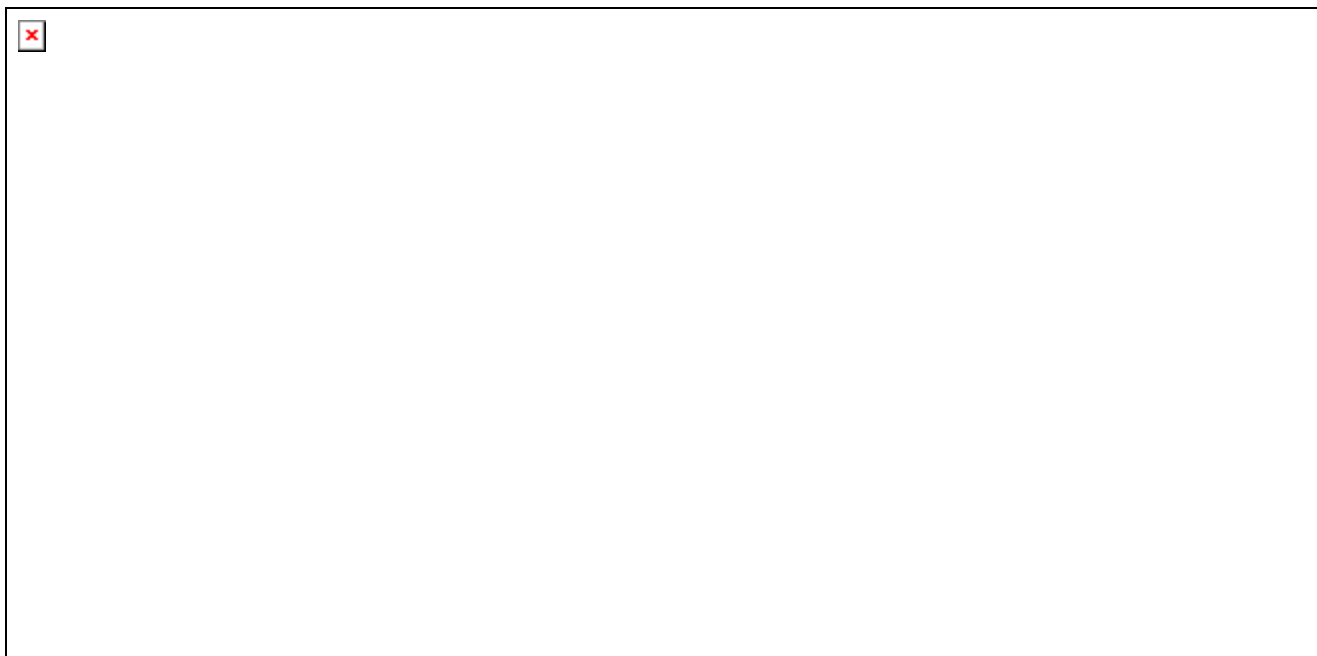
➤ **Δημοφιλείς Γλώσσες:**

Οι «δημοφιλείς γλώσσες» περιλαμβάνονται στις βέλτιστες πρακτικές όταν προωθούν τις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες ή παρέχουν ειδικές δυνατότητες μεταφοράς βέλτιστων πρακτικών που θα μπορούσαν να είναι επωφελείς στους επιλεγμένους τομείς και τις ομάδες – στόχους.

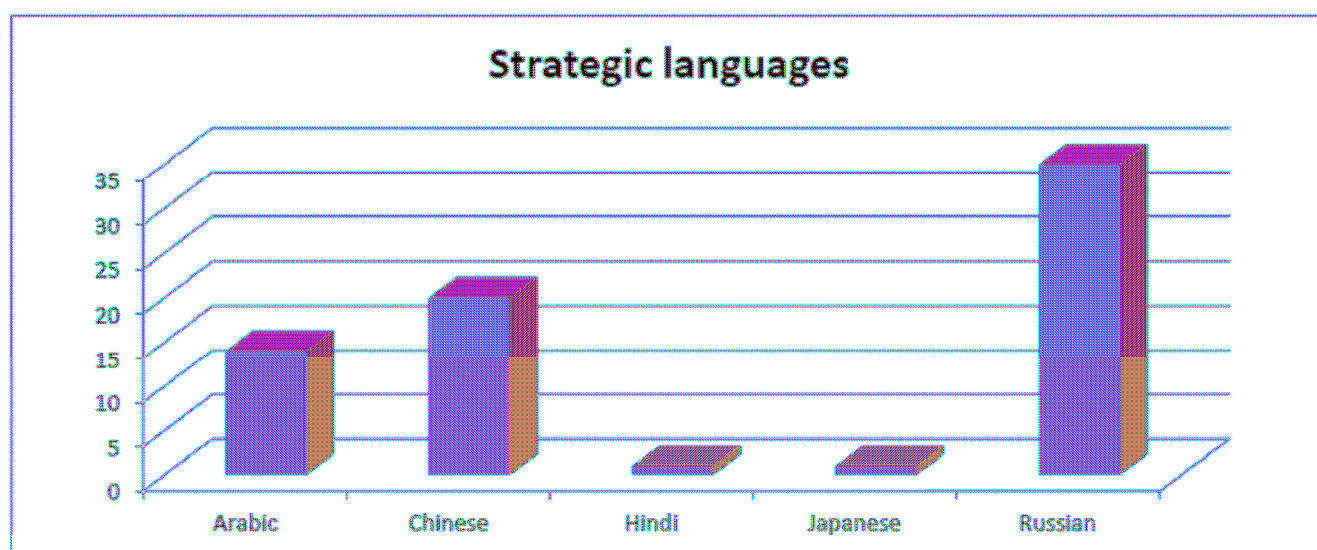
➤ **Περιφερειακές Γλώσσες και Γλώσσες Μειονοτήτων:**

Οι Περιφερειακές Γλώσσες και οι Γλώσσες Μειονοτήτων (περιλαμβανομένων των διασυνοριακών), όπως για παράδειγμα τα Καταλανικά στην Ισπανία, περιλαμβάνονται όταν είναι σχετικές με τους στόχους του προγράμματος (αγορά εργασίας και κοινωνική ένταξη) και τις ανάγκες των ομάδων - στόχων.

➤ **Στρατηγικές Γλώσσες:**

Οι στρατηγικές γλώσσες περιλαμβάνουν τις γλώσσες των στρατηγικών εταίρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή αυτές με στρατηγική σημασία για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της Ένωσης, όπως για παράδειγμα τα Κινέζικα, τα Ρώσικα, τα Αραβικά κλπ.

6. ΤΟΜΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το δίκτυο SMILE έχει εντοπίσει τους τομείς, οι οποίοι μπορούν να επωφεληθούν από την εφαρμογή μη-παραδοσιακών προσεγγίσεων εκμάθησης γλωσσών, επικεντρωμένες στις Λιγότερο Διαδεδωμένες & Διδασκόμενες Γλώσσες (LWUTLs), και έχει δημιουργήσει κανάλια επικοινωνίας για τη συμμετοχή των αντίστοιχων ενδιαφερόμενων φορέων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δημιουργία ευκαιριών για τη χρήση της εκμάθησης γλωσσών και της προώθησής ως μέσο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της απασχολησιμότητας και της κοινωνικής ένταξης σε διάφορους τομείς μέσω της διερεύνησης και της αντιμετώπισης των ειδικών γλωσσικών αναγκών.

Οι κύριοι τομείς για την εφαρμογή των LWUTLs που καλύφθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιλογής στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν:

- Την αγορά εργασίας
- Τους παλιννοστούντες και μετανάστες
- Την πανεπιστημιακή εκπαίδευση για τους ξένους φοιτητές
- Την εκπαίδευση ενηλίκων (τυπική - μη τυπική)
- Τα μειονεκτούντα άτομα
- Τις επιχειρήσεις και το εμπόριο, και
- Τον τουρισμό

Οι τρεις Έλληνες εταίροι του δικτύου SMILE εστίασαν την έρευνά τους στους παραπάνω τομείς, όπου ανέλυσαν την ζήτηση του κάθε τομέα στις Λιγότερο Διαδεδωμένες & Διδασκόμενες Γλώσσες (LWUTLs) και κατέγραψαν αποτελεσματικές πρακτικές για την χρήση τους, τόσο στην τυπική, όσο και στη μη τυπική εκπαίδευση της γλώσσας. Τα επόμενα βήματα του έργου θα στοχευθούν προς τη διάδοση καινοτόμων μεθοδολογιών από τις επιλεγμένες καλές πρακτικές ανά ομάδα στόχου, που έχουν συγκεντρωθεί από τους Έλληνες Εταίρους. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της στενής συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς από τους αντίστοιχους τομείς, διαμέσου εθνικών και διακρατικών εκδηλώσεων για την προώθηση των αποτελεσμάτων του δικτύου, όπως: εργαστήρια, συνεργασία με άλλα εθνικά και ευρωπαϊκά δίκτυα, συνέργεια με προγράμματα και πρωτοβουλίες, δραστηριότητες προώθησης, κ.λπ.

Οι επιλεγμένοι τομείς στην Ελλάδα αντιπροσωπεύουν σημαντικό μέγεθος του πληθυσμού όπου μπορεί να βρεθεί πρόσφορο έδαφος για την προώθηση των ευκαιριών, την αύξηση του ενδιαφέροντος και των κινήτρων για την εκμάθηση γλωσσών., οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη μείωση της ανεργίας, την εξεύρεση νέων και καλύτερων θέσεων εργασίας και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Παράλληλα, τα τελευταία χρόνια, οι μεταναστευτικές ροές προς την Ελλάδα έχουν ενταθεί και ως εκ τούτου υπάρχει μια πρόσθετη πίεση την εφαρμογή αποτελεσματικότερων μέτρων για την ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία.

Η πλειοψηφία των επιλεγμένων καλών πρακτικών μπορεί να έχει ταυτόχρονη εφαρμογή σε περισσότερους από έναν τομείς προτεραιότητας όπου μπορούν να προσφέρουν μοντέλα για αποτελεσματική διατομεακή συνεργασία, δημιουργώντας ένα σύνδεσμο μεταξύ των γλωσσών της εκπαίδευσης, της αγοράς εργασίας και της κοινωνικής ένταξης. Τα εξαγόμενα μοντέλα της εκμάθησης γλωσσών και οι προσεγγίσεις τους μπορούν να εφαρμοστούν σε διάφορους τομείς. Οι προβλεπόμενες μεθοδολογίες μπορούν να λειτουργήσουν δημιουργικά και να θέσουν νέες ιδέες για τη βελτίωση της ποιότητας και την ενίσχυση της εκμάθησης γλωσσών στην πράξη, αντανακλώντας τις ιδιαίτερες ανάγκες των διαφόρων τομέων.

Η βάση δεδομένων παρέχει καλές πρακτικές οι οποίες μπορούν να έχουν πρακτική εφαρμογή στους παραπάνω τομείς και προέρχονται τόσο από την Ελλάδα, όσο και από χώρες της Ευρώπης. Αυτό αποτελεί μια καλή προϋπόθεση για την εξαγωγή επιτυχημένων μοντέλων από άλλες χώρες, καθώς και για την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των ενδιαφερομένων στους σχετικούς τομείς.

Στα κεφάλαια που ακολουθούν παρουσιάζονται και περιγράφονται οι κύριοι τομείς που επιλέχθηκαν από την Ελλάδα για την εφαρμογή των Λιγότερο Διαδεδομένων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs) και οι ομάδες-στόχου που μπορούν να επωφεληθούν από τη χρήση αυτών των καλών πρακτικών:

6.1. ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ζήτηση για τις ξένες γλώσσες και επικοινωνιακές δεξιότητες αυξάνεται σταθερά στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας. Την ίδια στιγμή η ανεργία αυξάνεται στην Ελλάδα, και η αγορά εργασίας μετατρέπεται σε έναν κρίσιμο κλάδο της ελληνικής κοινωνίας και πραγματικότητας. Οι άνθρωποι προσπαθούν να αποκτήσουν βαθύτερες και πιο εξειδικευμένες γνώσεις προκειμένου να βρουν μια θέση εργασίας ή για να γίνουν «αναντικατάστατοι» στο υφιστάμενο εργασιακό τους περιβάλλον. Επιπλέον, οι εργαζόμενοι, οι οποίοι εργάζονται στο εξωτερικό ή αναζητούν μια νέα θέση εργασίας σε μια άλλη χώρα, πολύ συχνά δεν γνωρίζουν αρκετά για τον πολιτισμό της χώρας-στόχου (χώρα που παρέχουν ή επιθυμούν να παρέχουν την εργασία τους) και η κατανόηση - χρήση της ξένης γλώσσας δεν είναι επαρκής. Ως εκ τούτου, η κινητικότητα των εργαζομένων, δημιουργεί την ανάγκη του συνδυασμού της επαγγελματικής και της πολιτιστικής εκπαίδευσης, προκειμένου να επικαιροποιήσουν τις δεξιότητές τους και να προσαρμοστούν καλύτερα στις ανάγκες της εκάστοτε αγοράς εργασίας. Προς αυτή την κατεύθυνση, υπάρχει ένα στοιχειώδες ενδιαφέρον για την εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των αναγκών της εκμάθησης γλωσσών στον τομέα της αγοράς εργασίας θα πρέπει να εστιάζονται στον εκπαιδευόμενο και να συμπεριλαμβάνουν πρακτική εξάσκηση. Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας σε αυτόν τον τομέα είναι η ανάπτυξη διαπολιτισμικών ικανοτήτων μέσω της εκμάθησης γλωσσών, για την υποστήριξη της εργασιακής κινητικότητας, δεδομένου ότι η ανταλλαγή και η ζήτηση για πρακτική άσκηση στο εξωτερικό αυξάνεται.

Η εκμάθηση γλωσσών στο πλαίσιο του τομέα της αγοράς εργασίας έχει εφαρμογή σε ένα ευρύ φάσμα ομάδων-στόχου, όπως:

- Εκπαίδευση Ενηλίκων
- Επαγγελματική Εκπαίδευση (Καθηγητές / Εκπαιδευτές)
- Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
- Εκπαιδευτικά Κέντρα συνεχούς εκπαίδευσης.
-

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Β'ΕΛΤΙΣΤΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το πρόγραμμα ACT (ACT - Agricultural Alliance for Competence and Skills based Training) συμβάλλει στη μείωση της αναντιστοιχίας μεταξύ των νέων θέσεων εργασίας και των υφιστάμενων δεξιοτήτων. Αναφέρεται σε αγορές εργασίας, με έμφαση στον τομέα της γεωργίας και στοχεύει στη βελτίωση του ανασχεδιασμού του προγράμματος σπουδών γεωργικής κατεύθυνσης και την υλοποίηση του μέσα από καινοτόμες πρακτικές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και στην ευρεία διάδοση των πρακτικών του σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το ACT αναμένει να αυξήσει τον αριθμό των εργαζομένων με αναβαθμισμένες δεξιότητες και στοχεύει στην παροχή καινοτόμων εργαλείων και ειδικά διαμορφωμένων εκπαιδύσεων. Πληροφορίες: <http://www.act-now.eu/>

6.2. ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Κατά την διάρκεια των δύο τελευταίων δεκαετιών, η μεγάλη ροή μετανάστευσης προς στην Ελλάδα έχει αλλοιώσει σημαντικά και αμετάκλητα τα κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού που κατοικεί στην χώρα. Αντιμέτωποι με την αυξανόμενη και μεταβαλλόμενη πολυμορφία ως αποτέλεσμα της

μετανάστευσης, η ελληνική κοινωνία και η πολιτεία έχουν κληθεί να απαντήσουν στην πρόκληση, να προσαρμοστούν και να διαμορφώσουν τις κατάλληλες πολιτικές, μέσω των οποίων να μπορέσει να γίνει αποτελεσματικότερη διαχείριση αυτών των μεταμορφώσεων. Ο τομέας της εκπαίδευσης είναι ίσως ένας από τους πιο ευαίσθητους και πολιτικά φορτισμένους, λόγω του καθοριστικού του ρόλου στη διαμόρφωση της ταυτότητας, της εθνικής συνοχής και της εθνικής συνείδησης. Είναι εξίσου ένας από τους σημαντικότερους τομείς σε κοινωνικο-οικονομικούς όρους, δεδομένου ότι καθορίζει την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και την προσωπική και οικονομική ανάπτυξη. Εκτός από τους μετανάστες, υπάρχουν και οι παλιννοστούντες, δηλαδή οι Έλληνες που έχουν ζήσει στο εξωτερικό και επιστρέφουν στη χώρα καταγωγής τους με τους απογόνους τους, που οι περισσότεροι από αυτούς, μιλούν ελάχιστα ή δεν μιλούν καθόλου την εθνική γλώσσα. Θα μπορούσε να υποστηριχθεί, ότι ο τομέας αυτός μπορεί να εκμεταλλευτεί και να ωφεληθεί στο μέγιστο βαθμό από τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών (μεθοδολογιών και προϊόντων) για την εκμάθηση γλωσσών.

Το δίκτυο SMILE έχει εντοπίσει καλές πρακτικές, παρέχοντας επιτυχείς και αποτελεσματικές μεθοδολογίες για την εκμάθηση γλωσσών και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών, που μπορεί να λειτουργήσουν ευεργετικά για πολλές ομάδες-στόχους, μεταξύ των οποίων και οι ακόλουθες:

- Οι μετανάστες σπουδαστές και εκπαιδευόμενοι,
- Οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές επαγγελματικής κατάρτισης,
- Οι εκπαιδευτές στο χώρο εργασίας,
- Οι ξενόγλωσσοι στην Ελλάδα.

EXAMPLE: Β'ΕΛΤΙΣΤΗ ΠΡΑΚΤΙΚ'Η ΓΙΑ ΤΗΝ ΈΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Το έργο MIgrant laNGuage and social intEgration (Mingle) αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και τη διευκόλυνση της ένταξης των μεταναστών εργαζομένων στην τοπική κοινωνία, μέσα από την βελτίωση της πρόσβασής τους σε μαθήματα γλωσσών και συμβουλευτικές υπηρεσίες, βοηθώντας τους να γίνουν ενεργά μέλη της κοινωνίας που τους φιλοξενεί. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από τη δημιουργία μιας εύκολης στη χρήση ηλεκτρονικής εξ-αποστάσεως εφαρμογής μάθησης. Στην εφαρμογή συμπεριλαμβάνεται το αντίστοιχο εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία της γλώσσας της χώρας που υποδέχεται τους μετανάστες, the hosting

society. <http://mingle.exus.co.uk>

6.3. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΓΙΑ ΞΕΝΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Οι εθνικές κυβερνήσεις είναι υπεύθυνες για τα συστήματα εκπαίδευσης - κατάρτισης και τα πανεπιστήμια οργανώνουν επιμέρους τα δικά τους προγράμματα σπουδών. Ωστόσο, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι παρόμοιες σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και υπάρχουν σαφή πλεονεκτήματα στη συνεργασία μεταξύ των δύο μερών. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση και οι σχέσεις της με την έρευνα και την καινοτομία διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ατομική και στην κοινωνική ανάπτυξη αλλά και στην παροχή υψηλής εξειδίκευσης ανθρώπινου δυναμικού που χρειάζεται η Ευρώπη, για να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και κατ' επέκταση οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι ζωτικής σημασίας εταίροι στην υλοποίηση της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προώθηση και διατήρηση της ανάπτυξης. Η Ευρωπαϊκή στρατηγική για το 2020 έθεσε ως στόχο ότι μέχρι τότε το 40% των νέων Ευρωπαίων πρέπει να έχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι ομάδες-στόχοι, οι οποίες μπορούν κυρίως επωφεληθούν από τις μεθοδολογίες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο αυτού του τομέα, είναι οι εξής:

- Οι φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης,
- Οι μαθητές σε ινστιτούτα εκμάθησης γλωσσών,

- Οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικών σεμιναρίων Comenius / Grundtvig

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Β'ΕΛΤΙΣΤΗ ΠΡΑΚΤΙΚ'Η ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΓΙΑ ΞΕΝΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Τα Διεθνή Πανεπιστημιακά Προγράμματα που προσφέρονται στην Ελλάδα είναι κυρίως από τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Η μεγάλη πλειοψηφία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της κατηγορίας αυτής βρίσκονται στην Αθήνα ή στη Θεσσαλονίκη. Μπορείτε να επιλέξετε ανάμεσα σε σύντομα μαθήματα κατάρτισης, μαθήματα e-learning, μαθήματα για πτυχίο ή τα προγράμματα για μάστερ, τα οποία διδάσκονται στα αγγλικά ή στα ελληνικά. Επειδή η Ελλάδα ανήκει στη Συνθήκη Σένγκεν, εάν ένας αλλοδαπός φοιτητής έχει διαβατήριο χώρας Σένγκεν έχει αυτόματα το δικαίωμα παραμονής & διαμονής στην Ελλάδα. Για περισσότερες πληροφορίες ή για ευκαιρίες για υποτροφίες μπορείτε να επισκεφθείτε τις ιστοσελίδες του::

- Υπουργείου Εθνικής Παιδείας& Θρησκευμάτων: <http://www.minedu.gov.gr/>
- Κοινοφελούς Ιδρύματος «Αλέξανδρος Ωνάσης»: <http://www.onassis.gr/>
- ή το www.studyinggreece.gr

6.4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ (ΕΠΙΣΗΜΗ – ΑΝΕΠΙΣΗΜΗ)

Στις μικρότερες χώρες της ΕΕ τα τελευταία χρόνια, πολλές πολυεθνικές εταιρείες έχουν δημιουργήσει υποκαταστήματα. Το προσωπικό των εταιρειών αυτών ανήκει συνήθως σε δύο κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία ανήκει η Διευθυντική ομάδα που συνήθως τα στελέχη της ομιλούν τουλάχιστον δύο από τις κύριες γλώσσες και επιπλέον, πρέπει να μάθουν την τοπική γλώσσα, τουλάχιστον σε βασικό επίπεδο. Στη δεύτερη κατηγορία ανήκει το προσωπικό που έχει τοπική ιθαγένεια, μιλάει τη γλώσσα της χώρας, αλλά πρέπει να μάθει να μιλά και να γράφει τουλάχιστον στην αγγλική γλώσσα.

Η ανάγκη για μαθήματα γλώσσας υπάρχει και στις δύο κατηγορίες. Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλές σχολές, δημόσιες ή ιδιωτικές, που προσφέρουν μαθήματα ελληνικών. Παρόμοιες δραστηριότητες γλωσσικής κατάρτισης έχουν αναπτυχθεί αρκετά και στη σλοβακική γλώσσα.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με μαθήματα Ελληνικών, μπορείτε να επισκεφθείτε τις ιστοσελίδες:

- www.dgelearn.com
- www.lexis.edu.gr
- en.greekcourses.uoa.gr
- www.hcc.gr

EXAMPLE: Β'ΕΛΤΙΣΤΗ ΠΡΑΚΤΙΚ'Η ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΪΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Αγγλικά για την Εκπαίδευση και την κινητικότητα. Προτείνουν ένα ευρύ φάσμα γλωσσικών προγραμμάτων διδασκαλίας χρήσιμο σε διάφορα επαγγέλματα και σε δύο τουλάχιστον λιγότερο Διαδεδομένες & Διδασκόμενες Γλώσσες (LWUTs). Πληροφορίες: www.eftam.com

6.5. ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Ο αριθμός των ανθρώπων που προέρχονται από ένα δύσκολο κοινωνικό υπόβαθρο και οι οποίοι δεν διαθέτουν καμία εκπαίδευση ή που δυσκολεύονται να βρουν την πρώτη τους δουλειά, αυξάνεται συνεχώς. Η εκπαίδευση ενηλίκων έχει ως στόχο να παρέχει στα άτομα αυτά τη δυνατότητα να ολοκληρώσουν τα μαθήματα επιμόρφωσης και επομένως να βελτιώσουν τα προσόντα τους.

Η εμπειρία και οι μελέτες από διαφορετικά μέρη της Ευρώπης δείχνουν ότι η εκπαίδευση ενηλίκων και οι μαθησιακές ευκαιρίες που έχει να προσφέρει η δια βίου μάθηση, επιλέγονται ως διαδικασίες μάθησης από άτομα που διαθέτουν ήδη ένα βαθμό εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, οι κοινωνικά μειονεκτούντες σπάνια εκπροσωπούνται μεταξύ των εκπαιδευομένων. Κάθε άτομο και κάθε οργανισμός που δραστηριοποιείται στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων και της δια βίου μάθησης, είναι υπεύθυνο για την προσέγγιση μαθητών με ιδιαιτερότητες. Για να το πετύχουν αυτό θα πρέπει να προσαρμόσουν την δομή των εκπαιδευτικών εργαλείων τους για να καλύψουν τις ανάγκες των ατόμων αυτών. Οι πολιτικοί, τα ενδιαφερόμενα μέρη και άλλα άτομα σε θέσεις ευθύνης για την εκπαίδευση θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την κατάσταση αυτή και να συμβάλλουν στην εξάλειψη της άνισης πρόσβασης στη διά βίου μάθηση.

Η συμβολή του **Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου** στην Ελλάδα, μέσα από τα τελευταία αλλά και τα προηγούμενα προγράμματα που υλοποίησε, ήταν καταλυτική. Υποστήριξε και έδωσε πρόσβαση στα προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης και σε άτομα με δύσκολο κοινωνικό υπόβαθρο ή που αντιμετωπίζουν κοινωνική μειονεξία.

EXAMPLE: ΒΕΛΤΙΣΤΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΙΟΝΕΚΤΟΥΣΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Το έργο E.T.O.S. (Effective Training for the Outsiders of the Society) – “Αποτελεσματική Εκπαίδευση για τα αουτσάιντερ της Κοινωνίας”, ανέπτυξε ένα μοντέλο εκπαίδευσης που υλοποιείται στον χώρο εργασίας και όχι σε αίθουσες διδασκαλίας. Οι επιχειρηματίες μικρών ατομικών επιχειρήσεων γίνονται εκπαιδευτές ενηλίκων με την υποστήριξη έμπειρων εκπαιδευτών. Το έργο ανέπτυξε επίσης μια νέα πιστοποίηση δεξιοτήτων σε επίπεδο ΕΕ, βασισμένη σε ένα καινοτόμο μοντέλο αξιολόγησης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του συστήματος ECVET, το οποίο χορηγείται μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισης. Πληροφορίες: <http://www.etosproject.eu/>

6.6. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ

Στην Ελλάδα, μια νέα οικονομία είναι στα σκαριά. Παράλληλα, οι επενδυτικές ευκαιρίες είναι άφθονες και ελκυστικές σε πολλούς τομείς δραστηριοτήτων. Οι τεράστιες προσπάθειες μεταρρύθμισης στην Ελλάδα προετοίμασαν το έδαφος για το άνοιγμα των συνόρων σε νέες επενδύσεις που μπορούν να ανταμείψουν υφιστάμενους και δυνητικούς επενδυτές.

Μέσα στην επόμενη δεκαετία στόχος είναι να επιτευχθεί βιώσιμη ανάπτυξη στον τουρισμό, στις ΤΠΕ, στην ενέργεια, στις περιβαλλοντικές επιστήμες, στα τρόφιμα, τα ποτά, τη γεωργία, στις υπηρεσίες εφοδιαστικής αλυσίδας και στην κοινωνική επιστήμη. Το εξαιρετικό ανθρώπινο δυναμικό της Ελλάδας, οι προηγμένες υποδομές, η γεωστρατηγική θέση και η δυνατότητα για οικονομική ανάπτυξη προσελκύουν το ενδιαφέρον επενδυτών από όλο τον κόσμο. Το πρόσφατα σχεδιασμένο επενδυτικό πλαίσιο στην Ελλάδα υποστηρίζει τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, νέων συνεργιών και νέων συνεργασιών.

Μια εξωστρεφής οικονομία που επικεντρώνεται στη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη σημαίνει ότι οι επενδυτές μπορούν να προσβλέπουν σε πολύ ευνοϊκές αποδόσεις. Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης, η Ελλάδα εξακολουθεί να είναι ο οικονομικός κόμβος της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, μια ιδανική πύλη προς τη Μέση Ανατολή, τη Δυτική Ευρώπη και τη Βόρεια Αφρική, καθώς και ένας αναδυόμενος εφοδιαστικός κόμβος για ολόκληρη την περιοχή.

Η ελληνική κυβέρνηση έχει υιοθετήσει τη φιλικό προς τις επενδύσεις περιβάλλον, προωθεί την ανάπτυξη και υποδέχεται τις νέες επιχειρήσεις.

EXAMPLE: ΒΕΛΤΙΣΤΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Το έργο MARINA στοχεύει:

- 1) Να δημιουργήσει μια χρήσιμη προσθήκη στην κατάρτιση των εργαζομένων στον παράκτιο τουρισμό.
- 2) Να δημιουργήσει στρατηγικά δίκτυα, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτών, των συνδικάτων και των παρόχων ευκαιριών μάθησης.
- 3) Να αυξήσει τις κοινωνικές δεξιότητες.
- 4) Να αναπτύξει τις δεξιότητες των ενηλίκων στην αγορά εργασίας.

Πληροφορίες: <http://www.marina-project.com/index.html>.

6.7. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο τουρισμός είναι ένας ταχέως αναπτυσσόμενος κλάδος της ελληνικής οικονομίας. Κατά τα τελευταία χρόνια οι επισκέπτες της Ελλάδας, είναι πολίτες όχι μόνο από χώρες της ΕΕ, των ΗΠΑ, του Καναδά, της Αυστραλίας αλλά και από άλλες χώρες με γλώσσες, οι οποίες ανήκουν στις λιγότερο διαδεδομένες και διδασκόμενες.

Για τον παραπάνω λόγο γεννάται η ανάγκη στο ελληνικό σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης να δημιουργήσει προγράμματα κατάρτισης για τις γλώσσες ενδιαφέροντος, χρησιμοποιώντας τη διαδικασία της μη-τυπικής μάθησης. Τα μαθήματα μπορούν να διοργανωθούν από ιδιωτικούς φορείς ή και πολιτιστικούς οργανισμούς με στόχο να διδάξουν το προσωπικό που εμπλέκεται σε τουριστικές δραστηριότητες.

Το έργο SMILE θα παρέχει σε αυτούς τους φορείς την αναγκαία μεθοδολογία προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης.

EXAMPLE: ΒΕΛΤΙΣΤΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Αγγλικά για την Εκπαίδευση και την κινητικότητα. Προτείνουν ένα ευρύ φάσμα γλωσσικών προγραμμάτων διδασκαλίας χρήσιμο σε διάφορα επαγγέλματα και σε δύο τουλάχιστον λιγότερο διαδεδομένες & διδασκόμενες Γλώσσες (LWUTs).
Πληροφορίες: www.eftam.com

7. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΟΜΙΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Το δίκτυο SMILE έχει εντοπίσει καλές πρακτικές, οι οποίες έχουν αναπτύξει ή θα αναπτύξουν καινοτόμα μη παραδοσιακά προϊόντα και μεθόδους για την προώθηση και την εκμάθηση των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs) που σχετίζονται με τις αγορές εργασίας και την κοινωνική ένταξη. Η βάση δεδομένων αντιπροσωπεύει μια ποικιλία από τους τομείς που ενδείκνυται η εφαρμογή των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs), όπου διαφορετικές μεθοδολογίες είναι χρήσιμες για διάφορους σκοπούς.

Στο πλαίσιο των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs), ως βασικός παράγοντας έχει οριστεί το επίπεδο των κινήτρων μάθησης των μαθητών, λαμβάνοντας υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Η έρευνα δείχνει ότι τα κίνητρα μπορεί να επηρεάσουν τα αποτελέσματα στην εκμάθηση γλωσσών περισσότερο από τη γλωσσική ικανότητα. Σύμφωνα με την άποψη αυτή οι Λιγότερο Ομιλούμενες & Διδασκόμενες Γλώσσες (LWUTLs) και η διαδικασία μάθησής τους θα πρέπει να ασκηθεί σε πρακτικά πλαίσια και τα κίνητρα θα πρέπει να προκύψουν από τις προσωπικές ανάγκες και τα οφέλη των εκπαιδευομένων. Είναι κατανοητό ότι για να ξεπεραστούν οι προκλήσεις της μάθησης των γλωσσών αυτών, από άποψη κινήτρων, η διαδικασία θα πρέπει να τεθεί σε ένα λιγότερο επίσημο και φιλικό περιβάλλον μάθησης. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη δημιουργία ενός μαθησιακού περιβάλλοντος φιλικού, οικείου και κατανοητού πλαισίου της γλώσσας και του υλικού που θα χρησιμοποιηθεί. Όπως για παράδειγμα πολυ-αισθητηριακές δραστηριότητες, πρακτικό υλικό για την εκμάθηση γλώσσας με πρακτική εξάσκηση και αξιολόγηση ότι έχει γίνει κατανοητό και είναι φιλικό προς το χρήστη.

Εκτός από μια σειρά από χρήσιμες παραδοσιακές μεθόδους που συγκεντρώθηκαν για τις Λιγότερο Ομιλούμενες & Διδασκόμενες Γλώσσες (LWUTLs), όπως διάλογοι, θεματικών βιβλίων φράσεων, λεξικά, οδηγούς επιβίωσης, κλπ. Στο πλαίσιο του SMILE έγινε συλλογή ορθών πρακτικών, που περιλαμβάνει επίσης και μη-παραδοσιακές μεθόδους για την εκμάθηση και την προώθηση των γλωσσών, οι οποίες καλύπτουν τις ανάγκες των τομέων που περιγράφηκαν παραπάνω. Οι Μέθοδοι μπορούν να ομαδοποιηθούν ως εξής:

7.1. ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Οι διαδικτυακές πηγές επικοινωνίας ενισχύουν την πρακτική εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων που συμβάλλουν στην εκμάθηση γλωσσών. Το «Μαθαίνοντας μέσω της διαδικτυακής επικοινωνίας» βασίζεται στην ιδέα ότι η εκμάθηση μιας γλώσσας συμβαίνει ως αποτέλεσμα της επικοινωνίας (επικοινωνιακή προσέγγιση στην εκμάθηση γλωσσών) και σε απευθείας σύνδεση κοινωνική αλληλεπίδραση με τους άλλους. Με άλλα λόγια, αυτή η μέθοδος βασίζεται στην πληροφορία/ιες διαδικτυακών κοινοτήτων ή / και πόλεων, όπου οι μαθητές αλληλεπιδρούν και επικοινωνούν μεταξύ τους και με τους δασκάλους τους. Δίνεται έμφαση στην πραγματική επικοινωνία με τη χρήση πραγματικών εργασιών σε μια ποικιλία γλωσσικών ασκήσεων.

Το εκπαιδευτικό υλικό συχνά περιλαμβάνει διαδραστικές δραστηριότητες, οπτικές αναπαραστάσεις και πολυμέσων (για παράδειγμα, αρχεία ήχου και βίντεο) στο διαδικτυακό (on line) περιβάλλον των κοινοτήτων μάθησης που βοηθούν τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν τις τέσσερις δεξιότητες εκμάθησης της γλώσσας (ομιλία-ακουστική-ανάγνωση-γραφή). Επιπλέον, με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές αποκτούν μια ολοκληρωμένη εκπαίδευση καθώς έχουν έρθει σε επαφή και με το πολιτιστικό πλαίσιο που εμπεριέχεται στην εκμάθηση της γλώσσας. Οι συμμετέχοντες μέσα σε διαδικτυακές κοινότητες μάθησης εισάγονται σε καταστάσεις του πραγματικού κόσμου και αλληλεπιδρούν και επικοινωνούν με άλλους μαθητές και καθηγητές. Η διαδικτυακή (on line) μάθηση, μέσα από την επικοινωνία ενισχύει την διαδικτυακή κοινωνική δικτύωση, την κοινωνικοποίηση, την πολιτισμική ένταξη και αποτελεί ένα ενδιαφέρον κίνητρο και σε πολλές περιπτώσεις ένα παιχνίδι μάθησης.

Επιπλέον, οι μαθητές μπορούν να προχωρήσουν με το δικό τους ρυθμό, δεδομένου ότι μπορούν να έχουν πρόσβαση στο διαδικτυακό υλικό οποτεδήποτε και από οπουδήποτε.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ- ΠΟΛΕΙΣ

Το **Hellas Alive** © ανέπτυξε μια διαδικτυακή (on line) πολυεφαρμογή, την εικονική πόλη, και την εικονική «playspaces». Οι συμμετέχοντες καλούνται να συναντηθούν, να ανταλλάξουν κοινωνικά και να συνεργαστούν με τους δασκάλους και άλλους μαθητές χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία, όπως τα ηχητικά μηνύματα, chat, και γραπτές ανακοινώσεις. Η αυθεντική ελληνική γλώσσα παρουσιάζεται μέσω βίντεο και άλλων μέσων ενημέρωσης. Υπάρχει επίσης μια γραμμή ανακοινώσεων για την ανατροφοδότηση και τη συνεργασία των φοιτητών. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσης Podcast Μάθησης, 80 podcasts μπορούν να μεταφορτωθούν σε μορφή mp3, CD & pdf. Πληροφορίες: www.hellasalive.gr.

7.2. ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για την πλειοψηφία των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs) δεν είναι πολύ εύκολο και κοστίζει πολλά για να αναπτυχθεί εκπαιδευτικό και επιμορφωτικό υλικό από την αρχή, λόγω του μικρού αριθμού των ανθρώπων που θα ήθελαν να συμμετέχουν σε παραδοσιακές διαδικασίες μάθησης.

Από την άλλη πλευρά, μαθαίνοντας μια Λιγότερο Ομιλούμενη & Διδασκόμενη Γλώσσα (LWUTLs), δεν είναι η πρώτη επιλογή για τη μεγάλη πλειονότητα των ανθρώπων, σε συνδυασμό επίσης με το γεγονός ότι δεν θέλουν να ξοδεύουν πολύ χρόνο σε δραστηριότητες μάθησης. Για τους παραπάνω λόγους θα μπορούσε να είναι πολύ πιο εύκολο αν θα μπορούσαμε να συνδυάσουμε "Βασική θεωρητική εισαγωγή" με το "Μαθαίνω στον τόπο της εργασίας».

Η εκμάθηση μιας γλώσσας μετά από τη μεθοδολογία αυτή μπορεί να δώσει την ίδια στιγμή το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο, την ευφράδεια στην ομιλία με την καθημερινή εμπειρία της επικοινωνία και την κατανόηση συγκεκριμένης ορολογίας, η οποία είναι απαραίτητη για το επάγγελμα των εκπαιδευομένων

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΙΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΙΣτην Ελλάδα έχουμε αρχίσει πρόσφατα να χρησιμοποιούμε αυτή τη μεθοδολογία μέσα από το έργο **MISEEBE**, μια συνεργασία ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Ρουμανία. Η ιστοσελίδα του έργου θα είναι έτοιμη μέσα στους επόμενους τρεις μήνες. Οι διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης θα αναπτυχθούν μέχρι το Σεπτέμβριο του 2015 και θα παρουσιαστούν σε μία από τις επόμενες συναντήσεις του έργου **SMILE**.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η πραγματοποιηθείσα ανάλυση σχετικά με τα βασικά έγγραφα που ασχολούνται με τις τρέχουσες ευρωπαϊκές πολιτικές και στρατηγικές στον τομέα της εκμάθησης και προώθησης γλωσσών αποκαλύπτει ότι οι προτεραιότητες της ΕΕ για τα επόμενα χρόνια είναι εστιασμένες στην εφαρμογή νομοθετικών και πρακτικών μέτρων για την αύξηση της απασχόλησης, της παραγωγικότητας και της κοινωνικής συνοχής σε όλα τα κράτη μέλη. Από αυτή την άποψη, οι προσπάθειες θα πρέπει να κατευθυνθούν προς την εκπλήρωση των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας, καθιστώντας την εκμάθηση ξένων γλωσσών να έχει περισσότερο, πρακτικό προσανατολισμό και να είναι πιο εφαρμόσιμη σε επαγγελματικά πλαίσια. Η ζήτηση και η προσφορά των γλωσσικών δεξιοτήτων θα πρέπει να εστιάζονται στην εκμάθηση γλωσσών σύμφωνα με την ζήτηση στην απασχόληση. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι εργοδότες δεν έχουν ανάγκη εργαζόμενους με γλωσσικές ικανότητες, μόνο στις ευρέως διαδεδομένες γλώσσες (όπως Αγγλικά, Γερμανικά, Ισπανικά, κλπ), αλλά και σε λιγότερο διδασκόμενες γλώσσες που απαιτούνται για εξειδικευμένες αγορές. Σημασία δίνεται επίσης στην εκμάθηση γλωσσών των μειονεκτούσων ομάδων, προκειμένου να υποστηρίξουν καλύτερα την κοινωνική τους ένταξη και τη μελλοντική επαγγελματική τους εξέλιξη.

Το δίκτυο SMILE υιοθέτησε έναν ορισμό για τον όρο «λιγότερο ομιλούμενες και διδασκόμενες γλώσσες» (LWUTLs) και εστίασε τις εργασίες της για τον εντοπισμό επιτυχημένων μοντέλων και προσεγγίσεων για την προώθηση και την εκμάθηση των γλωσσών αυτών σε πρακτικές εφαρμογές. Ο ορισμός διακρίνει τρεις ομάδες γλωσσικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων του δικτύου: α) γλώσσες που υποστηρίζουν και ενισχύουν την αγορά εργασίας και την κοινωνική ένταξη, και συγκεκριμένα τις Λιγότερο Ομιλούμενες & Διδασκόμενες Γλώσσες (LWUTLs), β) τις περιφερειακές και τις γλώσσες των μειονοτήτων, και γ) τις γλώσσες των στρατηγικών εταίρων της ΕΕ. Οι κύριες γλώσσες (Αγγλικά, Γερμανικά, Γαλλικά, Ισπανικά και τα Ιταλικά) συμπεριλαμβάνονται, δεδομένου ότι προσφέρουν προστιθέμενη αξία και δυνατότητες μεταφοράς.

Οι Ελληνικές εθνικές πολιτικές και πρακτικές όσον αφορά την εκμάθηση ξένων γλωσσών δείχνουν ότι η πολιτική της γλώσσας στην Ελλάδα επηρεάζεται από τις γενικές εκπαιδευτικές πολιτικές και τις προτεραιότητες, καθώς και από κοινωνικούς στόχους, όπως η συνοχή, η ενσωμάτωση, η ανοχή και η αλληλεγγύη. Η εκμάθηση γλωσσών στην Ελλάδα, τόσο στην τυπική όσο και στη μη τυπική εκπαίδευση της γλώσσας εστιάζεται στις δημοφιλείς γλώσσες της ΕΕ αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά. Ακόμα κι αν οι σπάνιες γλώσσες είναι επίσης παρούσες στο εκπαιδευτικό σύστημα, η εκπροσώπηση τους είναι χαμηλή και εξαρτάται κυρίως από τα προσωπικά και επαγγελματικά κίνητρα των μαθητών.

Η πραγματοποιηθείσα ανάλυση σχετικά με τις ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές για τη γλώσσα χρησιμοποιήθηκε ως βάση για την επιλογή των καλών πρακτικών που μπορούν να παρέχουν ευκαιρίες για την εκμάθηση των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs), μέσα από τη χρήση φιλικού μαθησιακού περιβάλλοντος, με στόχο τη στήριξη της αγοράς εργασίας και της κοινωνικής ένταξης. Οι καλές πρακτικές που συγκεντρώθηκαν, συμπεριλαμβάνουν επιτυχημένες και καινοτόμες μεθόδους για την προώθηση και την εκμάθηση των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs). Το περιεχόμενο και η δομή τους απευθύνεται σε μη παραδοσιακούς σπουδαστές γλώσσας (μειονεκτούντα άτομα, άνεργοι ή άτομα αναζητούν πρακτική άσκηση, τομεακές οργανώσεις, φορείς ΕΕΚ, κλπ). Μέχρι στιγμής, η βάση δεδομένων περιλαμβάνει πάνω από 300 ορθές πρακτικές από 34 χώρες και επικεντρώθηκε σε 46 γλώσσες.

Οι τρεις Έλληνες εταίροι του δικτύου SMILE κατέγραψαν επτά βασικούς τομείς, οι οποίοι μπορούν να επωφεληθούν από την υποδοχή των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs) στην Ελλάδα. Θεωρούνται ένα σημαντικό περιβάλλον για την προώθηση των ευκαιριών και την αύξηση των κινήτρων για την εκμάθηση γλωσσών, όσον αφορά τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και της βελτίωσης της κοινωνικής συνοχής.

Θετικά αποτελέσματα στην εκμάθηση των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs) είναι επίσης σημαντικό για την ενσωμάτωση των μεταναστών και των παλιννοστούντων. Οι ορθές πρακτικές στον

τομέα αυτό μπορεί να είναι χρήσιμες για τους μετανάστες, τους επαναπατριζόμενους και τους οργανισμούς που εργάζονται για την ένταξη των μεταναστών, των παροχών εκπαίδευσης γλωσσών, των εθελοντών, κ.λπ.

Η γλωσσική εκπαίδευση στα Πανεπιστήμια εξετάζει κυρίως τις ανάγκες των ξένων φοιτητών για να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής. Καλές πρακτικές στον τομέα αυτό, να βοηθήσουν τους ξένους φοιτητές να μάθουν αποτελεσματικά μια Λιγότερο Ομιλούμενη & Διδασκόμενη Γλώσσα (LWUTLs) και να την χρησιμοποιούν, εφόσον διαμένουν στη χώρα.

Η εκπαίδευση ενηλίκων προσφέρει ένα καλό περιβάλλον για την προώθηση των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs), επειδή μπορούν να επωφεληθεί από το προσωπικό κίνητρο και τα χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου και να φέρει την εκμάθηση γλώσσας στα μέτρα του εκπαιδευόμενου, με επίκεντρο την αντιμετώπιση των ειδικών του αναγκών. Έτσι το εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να χρησιμοποιείται με επιτυχία και να εφαρμοστεί σε πολλαπλούς δικαιούχους που επιδιώκουν την προσωπική ή την επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Η εμπειρία και οι μελέτες από διαφορετικά μέρη της Ευρώπης δείχνουν ότι η εκπαίδευση ενηλίκων και οι μαθησιακές ευκαιρίες που έχει να προσφέρει η δια βίου μάθηση, επιλέγονται ως διαδικασίες μάθησης από άτομα που διαθέτουν ήδη ένα βαθμό εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, οι κοινωνικά μειονεκτούντες σπάνια εκπροσωπούνται μεταξύ των εκπαιδευόμενων. Η συμβολή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στην Ελλάδα, μέσα από τα τελευταία αλλά και τα προηγούμενα προγράμματα που υλοποίησε, ήταν καταλυτική. Υποστήριξε και έδωσε πρόσβαση στα προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης και σε άτομα με δύσκολο κοινωνικό υπόβαθρο ή που αντιμετωπίζουν κοινωνική μειονεξία.

Η εκμάθηση γλωσσών είναι σημαντική, επίσης, για στον τομέα των επιχειρήσεων και του εμπορίου καθώς ο τομέας αυτός απαιτεί διαφορετικές γλωσσικές ικανότητες και διαπολιτισμικές δεξιότητες επικοινωνίας για την επίτευξη καλύτερων και πιο αποδοτικών αποτελεσμάτων. Η ζήτηση σε γλώσσες εδώ είναι εξαιρετικά ευρεία, περιλαμβάνει όχι μόνο μια μεγάλη ποικιλία των ευρωπαϊκών γλωσσών (τόσο τις δημοφιλείς, όσο και των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs)), αλλά και τις γλώσσες στρατηγικής σημασίας για την επιχείρηση, όπως τα κινέζικα, τα ρωσικά, τα αραβικά, κ.λπ.

Ο τομέας του τουρισμού είναι ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την υποδοχή των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs) και οι αναβαθμισμένες γλωσσικές ικανότητες θεωρούνται ως βασικός παράγοντας για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ελκυστικότητας της αγοράς. Διάφορες ομάδες ενδιαφερομένων μπορούν να επωφεληθούν από τις επιλεγμένες καλές πρακτικές, μεταξύ άλλων, οι ξεναγοί, τα ταξιδιωτικά γραφεία, το προσωπικό στον τομέα της φιλοξενίας, οι εθελοντές, οι άνεργοι, τα Επαγγελματικά Εκπαιδευτικά Κέντρα, τα κέντρα εκμάθησης γλωσσών, κ.λπ.

Η συλλογή των ορθών πρακτικών στο πλαίσιο SMILE παρέχει μια σειρά από καινοτόμες (out-of-the-box) μεθοδολογίες για την εκμάθηση και προώθηση των γλωσσών οι οποίες καλύπτουν τις ανάγκες των επιλεγμένων τομέων. Μεταξύ άλλων, οι επιτυχημένες μέθοδοι περιλαμβάνουν την εκμάθηση γλωσσών μέσω διαδικτυακής (on line) επικοινωνίας και μάθησης στο πεδίο (στο χώρο εργασίας). Οι πρακτικές εκμάθησης είναι εφαρμόσιμες σε διάφορους τομείς και κατηγορίες αναγκών (τυπική και μη τυπική μάθηση) και μπορούν να προσαρμοστούν για να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των διαφορετικών ομάδων-στόχων και των εκπαιδευόμενων τους.

Οι συγκεντρωμένες καλές πρακτικές δεν παρέχουν μόνο έτοιμα προς χρήση γλωσσικά προϊόντα, αλλά το πιο σημαντικό, δημιουργικά μοντέλα, ιδέες και προσεγγίσεις για τις Λιγότερο Ομιλούμενες & Διδασκόμενες Γλώσσες (LWUTLs), που μπορούν να μεταφερθούν σε άλλες γλώσσες και διαφορετικά πλαίσια. Προκειμένου να ξεπεραστούν οι προκλήσεις της μάθησης των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs), καθοριστικής σημασίας είναι το κίνητρο των μαθητών και η σημασία τους για τη γλωσσική, πολιτιστική και κοινωνικο-οικονομική ζωή της Ευρώπης. Περισσότερες προσπάθειες πρέπει να καταβληθούν για την προώθηση

της σημασίας αυτών των γλωσσών για την ανταγωνιστικότητα, την ενοποίηση της αγοράς και της κοινωνικής ένταξης και τα άμεσα οφέλη που προσφέρουν στους εκπαιδευόμενους σε πρακτικό επίπεδο.

Σε αυτό το πλαίσιο, παρέχοντας τη δυνατότητα στους άμεσα ενδιαφερόμενους (μεταναστών, παιδιά μικτών γάμων γλωσσικό υπόβαθρο, κλπ) ή έμμεσα ενδιαφερόμενους μαθητές / άτομα (τα άτομα που επιλέγουν να μάθουν μια λιγότερο διαδεδομένη και διδασκόμενη γλώσσα) μπορεί να είναι ένας τρόπος για να διατηρηθεί η γλώσσα / ες αναλλοίωτες και ο πολιτισμός πίσω από αυτές, στο χρόνο. Η προώθηση των Λιγότερο Ομιλούμενων & Διδασκόμενων Γλωσσών (LWUTLs) σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε κάθε χώρα στο μέτρο του δυνατού σε Εθνικό επίπεδο, μπορεί να έχει μόνο θετικές και αποτελεσματικές πτυχές σε διάφορους τομείς, όπως: την ένταξη των μεταναστών, την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων και του εμπορίου, την ανάπτυξη του τουρισμού, την αναβάθμιση της εκπαίδευσης (ενηλίκων και της νεολαίας), την αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και σε διάφορους άλλους κλάδους.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- EUROPE 2020, http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm
- Συμβούλιο της Ευρώπης, *Συμπεράσματα Συμβουλίου της 12^{ης} Μαΐου 2009 για το στρατηγικό πλαίσιο για την Ευρωπαϊκή συνεργασία για την εκπαίδευση και κατάρτιση ('ΕΤ 2020')* [2009/C 119/02], [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52009XG0528(01))
- Πρόγραμμα ERASMUS+, https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus_en
- ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, Γλωσσικές δεξιότητες Γλωσσικές ικανότητες για την εύρεση εργασίας, την κινητικότητα και την ανάπτυξη; Επανεξετάζοντας την Εκπαίδευση: Επένδυση σε δεξιότητες για καλύτερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα (20.11.2012, SWD(2012) 372 final), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012SC0372&from=EN>
- Παροχή πολύγλωσσων δεξιοτήτων επικοινωνίας για την αγορά εργασίας, Αναφορά από τη θεματική Ομάδα Εργασίας «Γλώσσες για Δουλειές», 'ΕΤ 2020', http://ec.europa.eu/languages/policy/strategic-framework/documents/languages-for-jobs-report_en.pdf
- Πολιτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ξένες γλώσσες, http://ec.europa.eu/languages/policy/learning-languages/evidence-based-policy_el.htm
- Ευρωπαϊκό Γραφείο για τις λιγότερο χρησιμοποιούμενες γλώσσες (EBLUL), <http://eblul.eurolang.net/>
- Mercator Centre, <http://www.mercator-research.eu/home/>
- Ευρωπαϊκός χάρτης των περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/148.htm>
- Ένα νέο πλαίσιο στρατηγικής για την πολυγλωσσία, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0596:FIN:EN:PDF>
- *Language Rich Europe*, Multilingualism for stable and prosperous societies, <http://www.language-rich.eu/home/welcome.html>
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ελλάδα, www.minedu.gov.gr/
- Δρ. Άννα Τριανταφυλλίδου και Δρ. Ruby Grovas. *Ελληνική Εκπαιδευτική Πολιτική και η Πρόκληση της Μετανάστευσης: 'Η διαπολιτισμική άποψη της αφομοίωσης'* <https://metranet.londonmet.ac.uk/fms/MRSite/Research/cice/pubs/guidelines/guidelines-15.pdf>
- Ελληνοαμερικανική Ένωση, www.hau.gr
- Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού, www.hcc.edu.gr
- DIAN GLOBAL EDUCATION, www.dgelearn.com
- Πανεπιστήμιο Αθηνών, www.en.greekcourses.uoa.gr
- Πανεπιστήμιο του Ιλλινόις www.moderngreek.illinois.edu